

Base Erosion and Profit Shifting

Upozornění: Informace obsažené v tomto materiálu mají obecný charakter a neposkytují souhrnnou analýzu zmíněných témat. Uživatelé by před jakýmkoli rozhodnutím na základě informací obsažených v tomto materiálu měli zvážit využití příslušných profesionálních služeb. Nebudou akceptovány jakékoli nároky na odškodnění za kroky podniknuté ve vztahu k tomuto materiálu.

V tisku se čím dál častěji objevují zprávy o tom, že mezinárodně působící společnosti platí minimální či žádné daně z příjmů. A tak zatímco na počátku globalizace bylo předmětem zájmu zamezení dvojího zdanění takto operujících společností, nyní se pozornost obrací na problematiku tzv. dvojího nezdanění. BEPS, neboli Base Erosion and Profit Shifting, je iniciativa OECD, která se zabývá daňovými praktikami, jejichž účelem je minimalizace daňové povinnosti prostřednictvím narušování daňových základů a přesouvání zisku do jiných zemích. V únoru 2013 vydala OECD dokument pojednávající o BEPS, v němž deklarovala, že do 6 měsíců vypracuje akční plán dalšího postupu v této oblasti tak, aby mohl být odsouhlasen na jednání Výboru pro fiskální záležitosti OECD v červnu 2013.

Daňové podvody a úniky už nejsou jediným kanálem, který způsobuje odliv daňových příjmů z veřejných rozpočtů. Přestože ani oblast daňových úniků není zcela pokryta, nyní se pozornost obrací na legální daňové praktiky, jejichž prostřednictvím nadnárodní firmy minimalizují své daňové povinnosti. V konečném důsledku nejen že platí minimální či žádné daně, ale jejich praktiky dopadají i na menší podniky a samotné obyvatele. Kvůli poklesu daňových příjmů v segmentu daně z příjmů právnických osob jsou vlády nuceny hledat dodatečné zdroje jinde, například zvyšováním sazeb DPH. Chování korporací může také narušit morálku ostatních subjektů – proč by měly platit, když jiní neplatí?

Co je původem problémů?

Rychlá a masivní globalizace donutila státy také rychle jednat. Aby přilákaly firmy a kapitál do svých zemí, musely z počátku vyřešit problém dvojího zdanění příjmů, později se uchýlit k řadě daňových zvýhodnění a nižším sazbám daně z příjmů. V tomto ohledu OECD vyzdvihuje dvě skutečnosti: (i) pravidla zamezující dvojímu zdanění jsou postavena na principech vyvinutých již ve 20. letech 20. století Ligou národů (dnešní OSN); (ii) většina úprav daňových systémů probíhala nekoordinovaně a byla plně v moci příslušných států. **Dle OECD je tak potřeba revidovat současné nastavení mezinárodních aspektů zdanění a přizpůsobit je dnešním podmínkám. Zdůrazňuje, že tato revize by měla probíhat koordinovaně, aby bylo dosaženo žádoucích výsledků.**

Mezinárodní praktiky a zaměření BEPS

BEPS se soustředí na aktivity mezinárodních korporací, které vedou

k přesouvání zisků do zemí s nižšími daňovými sazbami a k přesouvání nákladů do zemí s vysokými sazbami. Těmito praktikami jsou především:

(1) Mezinárodní nesoulad v označení entit a nástrojů: Základní principy, na nichž je daňový systém postaven, mohou být v různých zemích odlišné. Například jedna země může zdaňovat celosvětové příjmy svých rezidentů, jiná pouze příjmy vztahující se k danému území, a to i subjektů, které nejsou rezidenti dané země. I přes existenci smluv o zamezení dvojího zdanění může v praxi docházet k překrývání obou systémů, či naopak k tomu, že transakce nebo příjem zůstane zcela mimo oba systémy, a nebude zdaněna vůbec. Pro tuto situaci se používá termín dvojí nezdanění. Některé země také rozlišují daňové zacházení s financováním prostřednictvím dluhu a vlastních zdrojů. Úroky z dluhu jsou většinou daňově uznatelnými náklady. V praxi si tak podniky mezi sebou ve skupině vzájemně půjčují peníze, přičemž věřitel se nachází v zemi s nízkým zdaněním a dlužník v zemi s vyššími sazbami si postupným splácením dluhu snižuje základ daně.

(2) Převodní ceny (transfer pricing) mají zajistit relevantní podíl na zisku z obchodů všem zúčastněným stranám. Ceny za vnitroskupinové transakce by měly být stanoveny na základě principu tržního odstupu, tedy jako by spolu obchodovaly dvě nezávislé společnosti. Jedním z východisek principu tržního odstupu je, že čím intenzivněji se jedna ze stran podílí na transakci (např. čím vyšší nese riziko), tím vyšší by měla být i odměna této straně. To však motivuje společnosti k přesunu např. rizik a nehmotných aktiv do zemí, kde je zdanění zisků nižší.

Další diskutovanou problematikou jsou

nástroje proti **vyhýbání se daňové povinnosti** (anti-avoidance). Zaměřují se zejména na vyhledávání praktik agresivního daňového plánování prostřednictvím, tzv. GAAR (general anti-avoidance rules), pravidel nízké kapitalizace atd. Účelem těchto nástrojů je rovněž reagovat na tyto praktiky a odrazovat od jejich užívání.

Akční plán OECD

Během následujících 6 měsíců by OECD měla zpracovat akční plán zaměřený na problematiku BEPS, ten bude zahrnovat:

- Nástroje **neutralizující efekty tzv. hybridních ujednání** (hybrid mismatch arrangements)
- **Zkvalitnění pravidel pro převodní ceny**
- Nalezení řešení pro určení země, v níž se mají danit **digitální služby a zboží**
- **Efektivnější nástroje proti vyhýbání se daňovým povinnostem**
- **Pravidla pro finanční transakce prováděné uvnitř skupiny**
- Řešení **efektivnější obrany proti škodlivým daňovým režimům**

Praktickým výsledkem analýzy OECD může být **zvýšení pozornosti daňové správy** na reklasifikaci takových transakcí pro daňové účely a případné doměření daně poplatníkům.

Kontakt

Peter Chrenko

peter.chrenko@cz.pwc.com
+420 251 152 600

Marta Pankiv

marta.x.pankiv@cz.pwc.com
+420 251 152 512